

Мельник І. М. – доцент кафедри педагогіки СНУ імені Лесі Українки
Агейченкова В. В. – студент V курсу педагогічного факультету СНУ імені Лесі Українки

Формування особистості дошкільника засобами гри

Постановка проблеми. Одна із актуальних проблем сьогодення – формування особистості дошкільника. Особистість дитини дошкільного віку є складним утворенням, процес розвитку, становлення і формування якої залежить від багатьох чинників: біологічних, природного і соціального середовища, виховання і навчання, власної активності дитини. Одним з чинників, які виражено впливають на розвиток особистості є гра [4].

Мета дослідження. Наша робота присвячена теоретичному обґрунтуванню питання використання ігор у роботі з дошкільнятами. Адже, саме в ігровій діяльності дошкільника визначається формування основних новоутворень цього віку, виражаються особистісні імпульси, що спонукають до активної діяльності.

Гра – це «чарівна скринька», за допомогою якої можна навчити малюка читати, писати і, головне, – мислити, спостерігати, доводити, розуміти, творити. Це провідна діяльність дошкільнят, у якій вони виконують ролі дорослих, відтворюючи в уявних ситуаціях їх життя, працю та стосунки. Це діяльність, у якій дитина спочатку емоційно, а потім інтелектуально засвоює систему людських відносин [2].

У дошкільному віці важливо розвинути в дитини психічні процеси, пізнавальну активність, сформувані в неї комунікативну компетентність, навички самообслуговування – саме для розв'язання цих завдань рекомендують використовувати потенціал гри. Гра – це «ключик» до ефективного навчання, перевага гри в тому що вона є діяльністю під час якої дитина добровільно підпорядковується пев-

ним правилам. В грі дошкільники легко запам'ятовують стільки матеріалу, скільки не запам'ятають потім ніколи в житті [1].

День дошкільника складається з різноманітних видів діяльності, але основною діяльністю є гра. І саме грою доцільно заповнити весь день дошкільника, бо, граючись, він всебічно розвивається, пізнаючи весь світ і себе в цьому світі.

У грі дитина формується як суб'єкт культури, як особистість – носій особливого вікового та індивідуального способу світосприйняття та діяльності. В ігровому просторі дитина починає усвідомлювати своє світосприйняття як ціле. При цьому вона постійно співвідносить з ігровою роллю всі свої індивідуальні риси, здібності та прагнення. А це один із вирішальних моментів становлення особистості. Саме так формується свідомість як цілісне, одночасне сприйняття-переживання власного «Я» та світу інших людей, речей, явищ [3].

З цього приводу педагог К. Д. Ушинський писав: «Якщо говорять, що ігри передбачають майбутній характер, майбутню долю дитини, то це правильно у двоякому розумінні: не тільки у грі проявляються нахили дитини і відносна сила душі, але сама гра має великий вплив на розвиток дитячих здібностей і нахилів, а відповідно і на майбутню долю». Ця думка є досить змістовною, адже у ній коротко видатний педагог описав ту важливу роль гри в житті дитини-особистості [5].

Важливо зауважити, що роль гри у формуванні всебічно розвинутої особистості показує і факт проблеми сучасних дітей, які не вміють гратися – їм бракує не лише навичок взаємодії, а й фантазії, вміння «вживатися» в образ, виконувати дії й навіть бажання грати разом. Сукупність цієї глобальної проблеми відображається у розвитку особистості дитини – тим самим показуючи, що особистість не формується всебічно.

Результати дослідження. Ми переконані, що використання ігор у роботі з дітьми буде ефективним тоді, якщо вони використовуватимуться систематично та послідовно. Потрібно обов'язково заохочувати дітей до частого використання знайомих ігор у вільний час, адже це дає їм можливість закріпити вже набуті навички, шукати нові можливості перемогти та пограти з різними партнерами.

Необхідність використання різноманітних ігор у роботі з дошкільників можна пояснити виходом у дітей надмірної життєвої сили, яка з кожним віковим періодом розвитку тільки зростає. Діяльність та

пізнавальна активність дітей у грі – це обов'язково вищий щабель над рівнем своєї звичної поведінки.

Висновки. Творчість, активність, ініціативність – найнеобхідніші сучасній людині риси. Тож потрібно формувати їх всіма можливими засобами в різноманітних видах діяльності, супроводжуючи їх грою.

Отже, ігрова діяльність формує особистість, сприяє її розвитку, орієнтує на процеси, які не визріли, але перебувають на стадії становлення. Гра є внутрішньо-мотиваційною діяльністю для дошкільника. У грі дошкільник включається повністю: інтелектуальним, особистісним, емоційним потенціалом, вже набутим життєвим досвідом та потенційними ресурсами.

Джерела та література

1. Беленька Г. В. П'ятирічні: на фінішній прямій до школи / Г. В. Беленька // Дошкільне виховання. – 2013. – № 11. – С. 4–6.
2. Вруська І. В. Особистісний розвиток дошкільника в процесі ігрової діяльності / І. В. Вруська // Дошкільний навчальний заклад. – 2015. – № 7. – С. 2–7.
3. Копилов С. Навіщо шестирічним потрібна гра ?/ С. Копилов // Дошкільне виховання : Науково-методичний журнал для педагогів і батьків. – 2006. – № 9. – С. 12–13.
4. Павелків Р. В. Дитяча психологія : навч. посіб. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. – К. : Академвидав, 2008. – 431 с.
5. Ушинский К. Д. Педагогические сочинения: в 6-ти т. Т. 5 / Сост. С. Ф. Егоров. – М.: Педагогика, 1990. – 528 с

Дурманенко О. Л. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки СНУ імені Лесі Українки

Байда Д. М. – студентка педагогічного факультету СНУ імені Лесі Українки

Розвиток літературних здібностей молодших школярів

Постановка наукової проблеми та її значення. Особливої актуальності ця методична проблема набуває на сучасному етапі, коли спостерігається значне поширення комп'ютерно-телевізійної мережі, що вимагаючи мінімум інтелектуальних зусиль, привчає школярів до